

Τμήμα Μααιευτικής

ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΚΑΙ ΣΥΓΓΡΑΦΗ

ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΘΕΟΦΥΛΙΔΗΣ ΑΝΤΩΝΗΣ

PhD Cognitive Psychology

Θεοφυλίδης Αντώνης

Διδάκτορας Γνωστικής Ψυχολογίας

Α.Μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης: Κοινωνική – Κλινική ψυχολογία

Β.Μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης: Πειραματική Γνωστική Ψυχολογία

Γ.Μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης: Διοίκηση Μονάδων Υγείας

Πτυχιούχος Ψυχολογίας

Πτυχιούχος Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας -ΑΤΕΙΘ

Γνωστικός Νευροψυχολόγος Γ' Πανεπιστημιακή Ψυχ. κλινική Α.Π.Θ.

Περιεχόμενα

- 1. Ποιος είναι ο στόχος της πτυχιακής εργασίας**
- 2. Βασικές συμβουλές για τη συγγραφή**
- 3. Γενικές οδηγίες**
- 4. Η βασική δομή της πτυχιακής εργασίας**
- 5. Αναλυτική δομή πτυχιακής εργασίας**
- 6. Πως γίνονται οι βιβλιογραφικές αναφορές**
- 7. Συνήθη ερωτήματα**
- 8. Τα κριτήρια αξιολόγησης πτυχιακής εργασίας**
- 9. Το εξώφυλλο της πτυχιακής**

1. Ποιος είναι ο στόχος της πτυχιακής εργασίας

Η εκπόνηση της Πτυχιακής παρέχει στον φοιτητή/τρια την ευκαιρία για σύνθεση και αξιοποίηση, τόσο σε θεωρητικό όσο και σε ερευνητικό πεδίο, των γνώσεων που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια των σπουδών του ούτως ώστε να προωθηθεί ο επιστημονικός τρόπος σκέψης και η έρευνα. Η εκπόνηση της ΠΕ θεωρείται καίριας σημασίας για την εμπέδωση της επιστημονικής γνώσης του φοιτητή και για τον λόγο έχει κριθεί υποχρεωτική για την απόκτηση του πτυχίου.

Μέσω της πτυχιακής εργασίας ο σπουδαστής με την καθοδήγηση του επιβλέποντα καθηγητή καλείται να αποδείξει ότι έχει την ικανότητα να αξιοποιήσει τις γνώσεις και τις δεξιότητες που έχει αναπτύξει κατά τη διάρκεια των σπουδών του μαθαίνοντας να λειτουργεί και να εργάζεται μεθοδικά, χρησιμοποιώντας συνδυαστική σκέψη, προκειμένου να φέρει σε πέρας την εργασία του. Επιπλέον, παρέχει στο φοιτητή τη δυνατότητα να διερευνήσει σε βάθος ένα θέμα που τον ενδιαφέρει εφαρμόζοντας την αυστηρή, συστηματική και επιστημονική προσέγγιση.

2. Βασικές συμβουλές για τη συγγραφή

Επειδή σε αρκετές περιπτώσεις οι φοιτητές κάνουν τα ίδια λάθη στη συγγραφή και παρουσίαση της πτυχιακής τους εργασίας κρίνουμε σκόπιμες τις πιο κάτω επισημάνσεις:

1. Να μη θεωρείτε οπωσδήποτε καλό υπόδειγμα παλιότερες πτυχιακές εργασίες – αυτό είναι πιθανό να οδηγήσει στα ίδια λάθη που έκαναν και οι προηγούμενοι. Αφού επιλέξετε το θέμα της πτυχιακής εργασίας είναι σημαντικό να αναζητήσετε – αν υπάρχουν- σχετικές εργασίες άλλων φοιτητών οι οποίες αναφέρονται σε παρόμοιο ή σχετικό με την εργασία σας θέμα. Ορισμένες από τις εργασίες αυτές είναι αξιόλογες και μπορεί να αποτελέσουν πηγές βιβλιογραφικής αναφοράς.
2. Για τη συγγραφή της πτυχιακής εργασίας είναι απαραίτητο να χρησιμοποιήσετε σχετική βιβλιογραφία. Χρειάζεται όμως προσοχή έτσι

ώστε να γίνεται σαφές ποιες είναι οι βιβλιογραφικές παραπομπές. Εάν για παράδειγμα χρησιμοποιήσετε σκέψεις ή αυτούσιες προτάσεις από κάποιο βιβλίο ή άρθρο χωρίς να γίνει στο συγκεκριμένο σημείο του κειμένου αναφορά στο συγγραφέα του, τότε οι σκέψεις ή οι προτάσεις αυτές θα θεωρηθεί ότι είναι δικές σας. Αυτό όμως είναι αντιδεοντολογικό. Προκειμένου λοιπόν να αποφύγετε αυτά τα λάθη μπορείτε να ανατρέξετε στις πληροφορίες οι οποίες παρέχονται στη συνέχεια του παρόντος κειμένου προκειμένου να δείτε πώς γίνονται οι βιβλιογραφικές παραπομπές

3. Επειδή οι πτυχιακές εργασίες αναφέρονται σε ερευνητικά δεδομένα συνήθως είναι απαραίτητη η παρουσίαση των αποτελεσμάτων σε πίνακες ή και διαγράμματα. Ορισμένοι φοιτητές – ίσως για να αυξηθούν οι σελίδες της πτυχιακής- παρουσιάζουν τα ίδια αποτελέσματα με περισσότερους τρόπους (π.χ. σε πίνακα, σε ραβδόγραμμα, κυκλόγραμμα). Αυτό όμως είναι πλεονασμός και κάνει την ανάγνωση της εργασίας κουραστική. Τόσο οι πίνακες όσο και τα διαγράμματα πρέπει να έχουν αρίθμηση και τίτλο (ο οποίος να αναφέρεται στον πίνακα ή το διάγραμμα).

4. Ένας τρόπος αύξησης των σελίδων – στον οποίο καταφεύγουν ορισμένοι- είναι η μεγέθυνση των γραμμάτων και η αύξηση του διάστιχου. Να είστε σίγουροι πως οι πολλές σελίδες της πτυχιακής εργασίας δεν καθορίζουν οπωσδήποτε και την ποιότητα της. Το μέγεθος της γραμματοσειράς πρέπει να είναι 12 και το διάστιχο 1,5.

5. Η πτυχιακή εργασία τυπώνεται σε χαρτί Α4 και μόνο στη μία όψη του χαρτιού.

6. Πριν δώσετε την εργασία για δακτυλογράφηση να την διαβάσετε προσεκτικά για να διαπιστώσετε αν είναι γραμμένη σε σωστά ελληνικά και αν μπορεί το κείμενο να γίνει κατανοητό από κάποιον ο οποίος δεν γνωρίζει το θέμα.

7.Πριν φωτοτυπήσετε τα τελικά αντίτυπα, διαβάστε ξανά προσεκτικά την πτυχιακή εργασία γιατί συχνά κατά την εκτύπωση μπορεί να γίνουν λάθη ή να υπάρχουν παραλήψεις.

8. Στο εξώφυλλο αναφέρονται οπωσδήποτε τα στοιχεία του Τμήματος, ο τίτλος της πτυχιακής εργασίας, το έτος, το όνομα του συγγραφέα της εργασίας και το όνομα του καθηγητή ο οποίος είναι εισηγητής της εργασίας. Τα φύλλα της πτυχιακής πρέπει να δένονται με θερμοκόλληση και όχι με σπιράλ. Αυτό επιτρέπει την ευκολότερη αρχειοθέτησή της. Η πτυχιακή εργασία η οποία κατατίθεται στη γραμματεία θα πρέπει οπωσδήποτε να συνοδεύεται από CD το οποίο θα περιέχει σε ψηφιακή μορφή την πτυχιακή εργασία.

3.Γενικές οδηγίες για βιβλιογραφικές πτυχιακές

1. Να προσδιορίζετε με σαφήνεια το θέμα με το οποίο θα ασχοληθείτε και να διερευνάτε και να αναπτύσσετε με πληρότητα όλες τις βασικές αλλά και δευτερεύουσες πτυχές του, εστιάζοντας συνεχώς στα σημεία-κλειδιά
2. Να αντιμετωπίζετε με κριτικό και συνθετικό πνεύμα τη χρησιμοποιούμενη βιβλιογραφία
3. Να τεκμηριώνετε τις απόψεις και την επιχειρηματολογία σας
4. Να δομείτε το υλικό σας κατά τρόπον ώστε να χαρακτηρίζεται από λογική, συνέπεια και εσωτερική συνοχή
5. Να ολοκληρώνετε ένα θέμα πριν προχωρήσετε σε άλλη νοηματική ενότητα
6. Να μην αντιγράφετε ποτέ από άλλες πηγές χωρίς να δίνετε τις απαραίτητες βιβλιογραφικές παραπομπές, οι οποίες εισάγονται στο σημείο του κειμένου το οποίο τεκμηριώνουν
7. Να παραπέμπετε σε κάθε περίπτωση που τα στοιχεία σας προέρχονται από άλλες πηγές, ανεξάρτητα από το αν οι απόψεις των άλλων παρατίθενται αυτούσιες ή όχι

Συνοπτική Δομή Πτυχιακής Εργασίας

Εξώφυλλο

Ευχαριστίες [προαιρετικά]

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

1.1: (τίτλος)

1.2: (τίτλος)

1.3: (τίτλος)

1.n: (τίτλος)

2. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

2.1: Ερευνητική Μέθοδος

2.2: Δείγμα

2.3: Ερευνητικό Υλικό -Εργαλεία

2.4: Ερευνητική Διαδικασία

3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

3.1: (τίτλος)

3.2: (τίτλος)

3.3: (τίτλος)

3.n:(τίτλος)

4. ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

4.1: (Τίτλος)

4.2: (Τίτλος)

4.n:(Τίτλος)

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ [προαιρετικά]

5.Αναλυτική Δομή Πτυχιακής Εργασίας

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

100-250 λέξεις (ανάλογα με την έκταση της εργασίας), Σε μια ενιαία παράγραφο, σε ξεχωριστή σελίδα.Περιλαμβάνει:Γενική παρουσίαση του θέματος Κύριοι στόχοι, Κύριες ερευνητικές υποθέσεις (ή ερωτήματα) Περίληψη μεθόδου Σύνθεση κύριων αποτελεσμάτων και συμπερασμάτων Κύρια συνεισφορά και περιορισμοί.Λέξεις-κλειδιά: πέντε έως έξι λέξεις

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

(2-3 σελ.)Περιλαμβάνει:Γενική περιγραφή του θέματος Σπουδαιότητα θέματος .Βασικό σκοπό της εργασίας Δομή εργασίας (περίγραμμα κεφαλαίων)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

(15-30 σελ.)

1.1: (Τίτλος)

Ανάλυση εννοιών και όρων του υπό μελέτη θέματος (π.χ. τυπική ανάπτυξη, συναισθηματική ανάπτυξη, σε σχετικά θέματα)

1.2 (Τίτλοι υπο-ενοτήτων)

Βιβλιογραφική επισκόπηση (παρουσίαση θεωρητικής και ερευνητικής γνώσης για το υπό μελέτη θέμα-από το γενικό θέμα στο ειδικό θέμα στην εργασία)

Στόχοι και Υποθέσεις της έρευνας

Αναλυτικά ο/οι επιμέρους στόχος/οι της εργασίας και ερευνητικές υποθέσεις (ή ερωτήματα)

2. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

(2 -4 σελ.)

2.1: Ερευνητική Μέθοδος

-Περιγραφή και Αιτιολόγηση της/των Ερευνητικής/ών Μεθόδου/ων (συνοπτικά) - Περιγραφή της/των Ερευνητικής/ών Μεθόδου/ων (π.χ. μελέτη περίπτωσης, δημοσκοπική έρευνα κ.λπ)

-Αιτιολόγηση της συγκεκριμένης επιλογής (πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα)

2.2: Δείγμα

π.χ. οι μητέρες παιδιών προσχολικής ηλικίας τα οποία φοιτούσαν σε παιδικούς σταθμούς. Παιδιά ηλικίας δύο έως πέντε ετών τα οποία φοιτούσαν σε παιδικούς σταθμούς του Δήμου Αθηναίων.

π.χ. στη δημοσκοπική έρευνα – Μέθοδος επιλογής του δείγματος -Συνοπτική περιγραφή του δείγματος -Συνολικός αριθμός των συμμετεχόντων

-Κατανομή των συμμετεχόντων με βάση δημογραφικά, ή άλλα χαρακτηριστικά. Χαρακτηριστικά.

2.3: Ερευνητικό Υλικό - Εργαλεία

(αναφορά στα μέσα συλλογής των δεδομένων)π.χ. Ερωτηματολόγιο ή/ και Συνέντευξη -Περιγραφή του ερωτηματολογίου - κατασκευασμένο για τις ανάγκες της έρευνας ή «έτοιμο»- (περιεχόμενο, τύπος ερωτήσεων και απαντήσεων, οδηγίες συμπλήρωσης, δείκτες αξιοπιστίας και εγκυρότητας)- Συνέντευξη (περιεχόμενο, τύπος ερωτήσεων και απαντήσεων)π.χ. Παρατήρηση ή/και Συμμετοχική Παρατήρηση ή/και Μελέτη Εγγράφων κ.α. - Περιγραφή του σχεδίου παρατήρησης, συμμετοχικής παρατήρησης, Περιγραφή/Περιεχόμενο εγγράφων κ.α.

2.4: Ερευνητική Διαδικασία

(αναφορά στη διαδικασία συλλογής και επεξεργασίας των δεδομένων)

- Περιγραφή διαδικασίας συλλογής δεδομένων π.χ. στη μελέτη μιας περίπτωσης και στη δημοσκοπική έρευνα
- Τόπος και χρόνος συγκέντρωσης των δεδομένων -Τρόπος συγκέντρωσης των δεδομένων (π.χ. ατομική ή ομαδική χορήγηση ερωτηματολογίου, συμπλήρωση επί τόπου ή ταχυδρομική-ηλεκτρονική αποστολή, ποσοστό επιστροφής ερωτηματολογίων / διαδικασία συνέντευξης / ημερολόγιο-καταγραφή παρατηρήσεων / διαδικασία συγκέντρωσης-παραλαβής εγγράφων)
- Περιγραφή και αιτιολόγηση της/των μεθόδου/ων στατιστικής ή/και ποιοτικής επεξεργασίας/ανάλυσης των δεδομένων (συνοπτικά)

3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (10-30 σελ.)

Παρουσίαση των αποτελεσμάτων της επεξεργασίας των δεδομένων (στατιστική ή /και ποιοτική ανάλυση) ανά στόχο - υπόθεση με απλά λόγια, με αριθμούς, χωρίς σχόλια και κρίσεις. Προτείνεται η χρήση Πινάκων και Σχημάτων

3.1 (Τίτλος)

3.2 (Τίτλος)

3.3 (Τίτλος)

4. ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

(10-15 σελ.)

Ερμηνεία-Σχολιασμός -σε υποενότητες- των αποτελεσμάτων ανά στόχο - υπόθεση και σε συσχέτιση -συγκριτικά- με τη σχετική βιβλιογραφία

4.1: (Τίτλος)

4.2: (Τίτλος)

4.3: (Τίτλος)

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

(2-5 σελ.) Περιλαμβάνουν:

Σύντομη περιγραφή της εργασίας (θέμα - μεθοδολογία - κύρια ευρήματα /επιβεβαίωση ή μη των υποθέσεων)

Συμβολή της παρούσας μελέτης (δηλ. συνεισφορά της εργασίας σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο)

Περιορισμοί (δηλ. αδυναμίες της παρούσας έρευνας)

Προτάσεις (δηλ. προτάσεις για μελλοντική έρευνα)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

(τουλάχιστον 2 σελίδες) Τρόπος γραφής σύμφωνα με APA ή Harvard style (βλ. παραδείγματα κατά το πρότυπο της APA). Οι βιβλιογραφικές αναφορές δεν είναι υποχρεωτικό να ακολουθούν το πρότυπο της APA αλλά οπωσδήποτε θα πρέπει να ακολουθούν κάποιο από τα καθιερωμένα διεθνή πρότυπα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Στο παράρτημα καταχωρούνται όλες εκείνες οι πληροφορίες και τα στοιχεία που αφορούν την πτυχιακή εργασία και που δεν είναι απαραίτητο να εμπεριέχονται στο πλήρες κείμενο.

6. Πως γίνονται οι βιβλιογραφικές αναφορές

(Παραδείγματα κατά το πρότυπο της APA)

Αναφορά σε βιβλίο:

Κάκουρος, Ε., & Μανιαδάκη, Κ. (2008). *Ψυχοπαθολογία παιδιών και εφήβων*. Αθήνα: Εκδόσεις Τυπωθήτω.

Αναφορά σε κεφάλαιο βιβλίου:

Μανιαδάκη, Κ., & Κάκουρος, Ε. (2008). Οι διαφορές φύλου στην αναπτυξιακή ψυχοπαθολογία: η περίπτωση της Διαταραχής Ελλειμματικής Προσοχής – Υπερκινητικότητας. Στο: Η. Κουρκούτας & J.P. Chartier, (επιμ.) *Παιδιά και έφηβοι με ψυχοκοινωνικές και μαθησιακές διαταραχές* (σσ. 267-286). Αθήνα: Εκδόσεις Τόπος.

Παπαδημητρίου, Ζ. (1995). Ρατσισμός και μετανάστευση. Στο σύγγραμμα της Κίνησης Πολιτών κατά του Ρατσισμού: *Η Ευρώπη αντιμέτωπη με το φαινόμενο του ρατσισμού*, σελ. 50-58, Αθήνα: Παπαζήσης

Αναφορά σε άρθρο δημοσιευμένο σε περιοδικό:

Κάκουρος, Ε., Μανιαδάκη, Κ., & Καπνίση Ε. (2005). Παιδική παχυσαρκία και η σχέση της με τις γονεϊκές αντιλήψεις και τις διατροφικές συνήθειες. *Παιδιατρική*, 68 (1), 45-52.

Μανιαδάκη, Κ. (2010). Όταν δεν αφήνουμε τα παιδιά να μεγαλώσουν. Οι συνέπειες της υπερπροστατευτικής συμπεριφοράς. *Λόγια Παιδαγωγών*, 20, 32-40.

Kakouros, E., Maniadaki, K., & Karaba, R. (2005). The relationship between Attention Deficit / Hyperactivity Disorder and aggressive behaviour in preschool boys and girls. *Early Child Development and Care*, 175 (3), 203-214..

Αναφορά σε πτυχιακή εργασία

Σταύρου, Σ. & Μάρκου, Α. (2010). Η συμβολή της τηλεόρασης στην κοινωνικοποίηση των παιδιών. *Πτυχιακή Εργασία*, Τμήμα Προσχολικής Αγωγής, ΤΕΙ Αθήνας

Αναφορά σε κείμενα που παρουσιάζονται σε ηλεκτρονικές σελίδες στο διαδίκτυο

Benton Foundation. (1988, July 7). Barriers to closing the gap. In *Losing ground bit by bit: Low-income communities in the information age* (chapter 2). Retrieved from <http://www.benton.org/Library/Low-Income/two.html> (Πρόσβαση: 07-11-2009)

Αναφορά σε κείμενα από άλλα ηλεκτρονικά μέσα (π.χ. CD-ROMs, κλπ.)

Bower, D. L. (1993). Employee assistant programs supervisory referrals: Characteristics of referring and nonreferring supervisors [CD-ROM]. Abstract from: SilverPlatter File: PsychLit Item: 80-16351.

Αναφορά σε κείμενα από εφημερίδες και περιοδικά

Περιοδικό: Posner, M. I. (1993, October 29). Seeing the mind. *Science*, 262, 673-674.

Εφημερίδα (χωρίς συγγραφέα): Η επιθετικότητα στο χώρο του σχολείου. (2003, 23 Οκτωβρίου). Ελευθεροτυπία, σελ. 34

Αναφορά σε εγκύκλιο υπουργείου:

Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. (2005). *Εγκύκλιος Γ2/1846 της 17-5-2000. Τρόπος εξέτασης δυσλεξικών μαθητών/τριών*

Σημειώνεται ότι όλες οι βιβλιογραφικές αναφορές κατατάσσονται κατά αλφαβητική σειρά των ονομάτων των συγγραφέων και χρονολογικά κατά συγγραφέα.

7. ΣΥΝΗΘΗ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

7.1. Ποιες είναι οι βασικές ερωτήσεις που γίνονται κατά την υπεράσπιση μιας πτυχιακής εργασίας;

Θα πρέπει να είστε σε θέση να απαντήσετε σε ερωτήσεις όπως: Ποιο είναι το βασικό πρόβλημα που αντιμετωπίζει η πτυχιακή; Γιατί είναι πρόβλημα; Ποια μεθοδολογία/προσέγγιση έχετε χρησιμοποιήσει για την αντιμετώπιση του προβλήματος; Ποιες οι βασικές αρχές και τα εγγενή προβλήματα της προσέγγισης που επιλέξατε; Ποιες άλλες οπτικές-προσεγγίσεις κλπ θα μπορούσατε να είχατε χρησιμοποιήσει και γιατί δεν το κάνατε (γιατί δεν χρησιμοποιήσατε την αβγ μεθοδολογία); Γιατί χρησιμοποιήσατε αυτές τις πηγές στις οποίες έχετε ανατρέξει, (γιατί δεν αναφέρεστε στην χψζ πηγή η οποία αντιμετωπίζει την αβγ πτυχή του ζητήματος); Ποια είναι τα βασικά συμπεράσματα - αποτελέσματα της πτυχιακής; Πως αξιολογήσατε/επιβεβαιώσατε την αξιοπιστία/εγκυρότητα των αποτελεσμάτων; Ποιοι οι περιορισμοί των αποτελεσμάτων της πτυχιακής; Ποια μελλοντική δουλειά απαιτείται για να φτάσετε σε ποιο ασφαλή - εκτενή κλπ. συμπεράσματα -αποτελέσματα;

7.2. Σε ποιες πηγές θα πρέπει να ανατρέξω;

Κατά κανόνα, η σειρά σημαντικότητας των πηγών είναι: α) βιβλία, β) άρθρα επιστημονικών περιοδικών και γ) άρθρα επιστημονικών συνεδρίων. Οι περισσότερες πηγές σας πάντως θα ήταν καλό να αφορούν επιστημονικά άρθρα σε περιοδικά. Τα παραπάνω κείμενα κρίνονται από επιστήμονες πριν δημοσιευτούν και άρα είναι περισσότερο ασφαλές να τα χρησιμοποιείτε ως αναφορές, πάντοτε κριτικά. Γενικά, μην έχετε ως κεντρικές πηγές της εργασίας σας άλλες πηγές, όπως άρθρα εφημερίδων, απόψεις από προσωπικές σελίδες ανθρώπων στο διαδίκτυο, κλπ. Να προτιμάτε πρόσφατες πηγές και ή να επιβεβαιώνετε ότι μια σχετικά παλιά πηγή έχει ακόμα αξία και δεν έχει ξεπεραστεί από τις εξελίξεις πριν να βασιστείτε σε αυτήν.

7.3. Πως γίνονται οι βιβλιογραφικές παραπομπές;

Κατά τη διάρκεια της συγγραφής μιας πτυχιακής εργασίας (κυρίως στην εισαγωγή, όπου επιχειρείται η βιβλιογραφική ανασκόπηση) ο συγγραφέας χρησιμοποιεί ποικίλες βιβλιογραφικές πηγές. Οι κανόνες επιστημονικής δεοντολογίας επιβάλλουν την παράθεση από τη μεριά του συγγραφέα όλων των απαραίτητων πληροφοριών ώστε ο αναγνώστης να μπορεί να εντοπίσει την πηγή και να τη συμβουλευτεί. Τα στοιχεία «ταυτότητας» των βιβλιογραφικών πηγών μπορούν να δίνονται είτε στο σημείο του κειμένου στο οποίο παρατίθεται η συγκεκριμένη βιβλιογραφική πηγή ως υποσημείωση, είτε στο τέλος της εργασίας ως βιβλιογραφική παραπομπή. Η απόφαση αυτή, αν και δευτερεύουσας σημασίας, θα πρέπει να παρθεί πριν την έναρξη συγγραφής της εργασίας σε συνεννόηση με τον/την επιβλέπων καθηγητή/ρια.

Μερικά από τα πιο συχνά λάθη που κάνουν οι φοιτητές σε σχέση με τη βιβλιογραφία είναι τα παρακάτω:

- Λανθασμένη ορθογραφία σε ονόματα συγγραφέων, βιβλίων κλπ.
- Παράθεση βιβλιογραφικών παραπομπών στο κείμενο που δεν αναγράφονται στη βιβλιογραφία που παρατίθεται στο τέλος.
- Παράθεση βιβλιογραφικών παραπομπών στο τέλος που δεν αναγράφονται στο κείμενο.
- Λανθασμένη αναγραφή του τόμου ή/και των σελίδων ενός άρθρου σε επιστημονικό περιοδικό.

7.4. Πως γίνονται οι βιβλιογραφικές παραπομπές στο κείμενο;

Όταν θα πρέπει να παραθέσουμε μια βιβλιογραφική παραπομπή μέσα στο κείμενο, οι απαραίτητες πληροφορίες που χρειάζεται ο αναγνώστης είναι το επώνυμο του συγγραφέα της ερευνητικής εργασίας που παραθέτουμε, καθώς και η χρονολογία στην οποία δημοσιεύτηκε αυτή η εργασία [π.χ. Brazelton (1992)]. Αυτή είναι η πιο απλή παρουσίαση μιας βιβλιογραφικής πηγής. Ολόκληρη την παρουσίαση της πηγής μπορεί ο αναγνώστης να τη βρει είτε στο κάτω μέρος της σελίδας που βρίσκεται η παραπομπή είτε στο τέλος της εργασίας. Παρακάτω, παρουσιάζονται διάφορες παραλλαγές αυτής της παρουσίασης, ανάλογα με τον αριθμό των συγγραφέων μιας έρευνας.

I. Ένας συγγραφέας

Υπάρχουν δύο τρόποι παρουσίασης.

Ο **πρώτος** αναφέρει το συγγραφέα και τη χρονολογία έκδοσης της εργασίας μέσα στην πρόταση:

Πχ ο Taylor (1994) συνέκρινε το χρόνο αντίδρασης των συμμετεχόντων ως προς.....

Ο **δεύτερος** τρόπος παρουσίασης αναφέρει το συγγραφέα μετά το τέλος της πρότασης μέσα σε παρένθεση:

πχ Σε μια πρόσφατη μελέτη διαπιστώθηκε ότι ο χρόνος αντίδρασης των ατόμων επηρεάζεται από τον αριθμό των ταυτόχρονων ερεθισμάτων που επεξεργάζεται το άτομο (Taylor, 1994).

Υπάρχει και μια παραλλαγή αυτής της περίπτωσης. Να παρουσιαστεί μια βιβλιογραφική πηγή σε παρένθεση αλλά μέσα στην πρόταση και όχι στο τέλος της. Είναι καθαρά θέμα του συγγραφέα να αποφασίσει πότε να χρησιμοποιήσει τη μία ή την άλλη παραλλαγή.

Σε μια πρόσφατη μελέτη (Taylor, 1994), διαπιστώθηκε ότι ο χρόνος αντίδρασης των ατόμων επηρεάζεται από τον αριθμό των ταυτόχρονων ερεθισμάτων που επεξεργάζεται το άτομο.

II. Δύο Συγγραφείς

Σε περίπτωση που οι συγγραφείς μιας βιβλιογραφικής παραπομπής είναι δύο, τότε θα πρέπει να τους παραθέτουμε και τους δύο μέσα στο κείμενο. Και πάλι όμως, υπάρχουν δύο περιπτώσεις. Στην **πρώτη** περίπτωση, όπου οι συγγραφείς αναφέρονται μέσα στην πρόταση, οι δύο συγγραφείς ενώνονται με το συνδετικό «και» ολογράφως. Στη συνέχεια ακολουθεί η χρονολογία σε παρένθεση. Πχ. Οι Κάκουρος και Μανιαδάκη (2008) υποστηρίζουν ότι τα υπερκινητικά παιδιά κατά την προσχολική ηλικία

Σε περίπτωση όμως που οι συγγραφείς αναφέρονται μέσα σε παρένθεση είτε στο τέλος είτε στη μέση της πρότασης, τότε τα δύο ονόματα ενώνονται με το αντίστοιχο ενωτικό σύμβολο «&».

Πχ. Σύμφωνα με προηγούμενες έρευνες, βασική αιτία εμφάνισης ψυχοπαθολογικής συμπεριφοράς στο χώρο του σχολείου αποτελεί το γονεϊκό μοντέλο διαπαιδαγώγησης (Smith & Karlson, 1999).

Π.χ Σύμφωνα με προηγούμενες έρευνες (Smith & Karlson, 1999), βασική αιτία εμφάνισης ψυχοπαθολογικής συμπεριφοράς στο χώρο του σχολείου αποτελεί το γονεϊκό μοντέλο διαπαιδαγώγησης.

III. Περισσότεροι από δύο συγγραφείς (μέχρι έξι)

Όταν θα πρέπει να αναφέρουμε μια βιβλιογραφική πηγή που έχει περισσότερους από δύο συγγραφείς (είτε τους αναφέρουμε μέσα στην πρόταση είτε στο τέλος αυτής μέσα σε παρένθεση) την πρώτη φορά τους αναφέρουμε όλους, ενώ τις επόμενες φορές αναφέρουμε μόνο τον πρώτο συγγραφέα και στη συνέχεια τη συντομογραφία «και συν.», που σημαίνει «και συνεργάτες». Και σε αυτή την περίπτωση, το ενωτικό ανάμεσα στα ονόματα (και ή &) ακολουθεί τους κανόνες που παρουσιάστηκαν στην προηγούμενη ενότητα.

Πχ Οι Kakouros, E., Maniadaki, K., και Karaba, R. (2005) διαπίστωσαν ότι... [πρώτη αναφορά στο κείμενο]

Πχ Οι Kakouros και συν. (2005) διαπίστωσαν επίσης, ότι.... [επόμενη αναφορά στο κείμενο]

IV. Περισσότεροι από έξι συγγραφείς

Σε περίπτωση που θέλουμε να αναφέρουμε μια βιβλιογραφική πηγή που έχει περισσότερους από έξι συγγραφείς, ο έβδομος και οι υπόλοιποι συγγραφείς παραλείπονται και στη θέση τους μπαίνει η συντομογραφία ‘ και συν.’

Πχ Οι Norman, Jones, Smith, Patton, Ramsley, Peter, και συν. (2002) υποστηρίζουν ότι...

V. Συγγραφείς με το ίδιο επώνυμο

Σε περίπτωση που θα πρέπει να παραθέσουμε μια βιβλιογραφική πηγή με δύο συγγραφείς που έχουν το ίδιο επώνυμο, τότε παραθέτουμε και τα αρχικά τους, ώστε να μπορέσει ο αναγνώστης να τους ξεχωρίσει.

Πχ Οι M.N. Βασιλείου (1986) και Γ. Σ. Βασιλείου (2000) βρήκαν ότι...

Πχ Οι J. M. Goldberg και Neff (1961) και οι M. E Goldberg και Wurtz (1972) υποστηρίζουν ότι...

VI. Πολλές βιβλιογραφικές πηγές σε μια παρένθεση

Στην περίπτωση που θα πρέπει να αναφέρουμε πολλαπλές βιβλιογραφικές πηγές μέσα σε μια παρένθεση (είτε στη μέση της πρότασης είτε στο τέλος της), τα ονόματα τοποθετούνται με αλφαβητική ή χρονολογική σειρά. Και στις δύο περιπτώσεις, για να τα διακρίνουμε μεταξύ τους τα ονόματα χρησιμοποιούμε την τελεία.

Πχ Πολλοί υποστηρίζουν ότι το άγχος επιδρά αρνητικά στην επιστημονική επίδοση(Adams & Cole, 1998. Child, 1976.

Παπαδόπουλος & Πανέρας, 1983. Thomson,2000. Young, Bartram, Miles, & Sampson, 1999).

VII. Κάθε φορά που παρατίθεται **απόσπασμα πρωτότυπου κειμένου** δεν θα πρέπει να ξεχνάμε το συγγραφέα αυτού του κειμένου (συνήθως μπαίνει στην αρχή) καθώς και τη σελίδα ή σελίδες από το πρωτότυπο κείμενο μέσα σε παρένθεση μετά το τέλος των εισαγωγικών. Με αυτό τον τρόπο ο αναγνώστης μπορεί να το εντοπίσει στην πρωτογενή πηγή αυτού του αποσπάσματος.

Πχ Όπως μάλιστα υποστήριξε ο Barkley (2008) «... τα παιδιά με ΔΕΠ-Υ συχνά αντιμετωπίζουν προβλήματα στην ανάπτυξη του λόγου» (σελ. 156).

7. 5. Τι μέγεθος πρέπει να έχει η πτυχιακή εργασία;

Κατά κανόνα το μέγεθος μιας πτυχιακής εργασίας κυμαίνεται από 60 έως 150 σελίδες συμπεριλαμβανομένων πινάκων περιεχομένων, παραρτημάτων, αναφορών, κλπ.,ανάλογα με τον αριθμό των φοιτητών οι οποίοι συνεργάζονται για τη διεξαγωγή της.

7.6 Τι υποστήριξη θα πρέπει να περιμένω από τον επιβλέποντα καθηγητή;

Η πτυχιακή εργασία είναι έργο του φοιτητή. Ο ρόλος του επιβλέποντα καθηγητή είναι να συμβουλέψει επί των βασικών κατευθύνσεων και επί της μεθοδολογίας καθώς και να κρίνει την επιστημονική επάρκεια. Θα πρέπει να έχετε πάντα συγκεκριμένες ερωτήσεις όταν κάνετε συνάντηση με τον επιβλέποντα καθηγητή, ώστε να είναι πραγματικά χρήσιμη η κάθε συνάντηση μαζί του. Μην ζητάτε από τον επιβλέποντα καθηγητή να διαβάσει μεγάλα κείμενα πριν να τα έχετε δουλέψει πολύ προσεκτικά και να τα έχετε ξαναδιαβάσει και εσείς πολλές φορές - κατά κανόνα πολλά κείμενα έχουν τόσα προβλήματα που είναι αδύνατον να αντιμετωπιστούν με διορθώσεις επί του κειμένου. Επίσης η διόρθωση επί του κειμένου δεν είναι εκπαιδευτικά ορθή διαδικασία - θα πρέπει να καταλάβετε τι χρειάζεται και να το κάνετε μόνοι σας.

7.7. Πώς να ξεκινήσω το γράψιμο;

Πολύ χρήσιμα στοιχεία της πτυχιακής εργασίας τα οποία απαιτείται να καθορίσετε από την αρχή (αν και πιθανότατα θα τα αλλάζετε συνεχώς μέχρι το τέλος) είναι: ο τίτλος, η περίληψη και ο πίνακας περιεχομένων. Καθορίστε τον τίτλο με τη μεγαλύτερη ακρίβεια - ας είναι μεγάλος σε μέγεθος στην αρχή. Ο τίτλος πρέπει οπωσδήποτε να αντανakλά το περιεχόμενο της εργασίας. Γράψτε την περίληψη της πτυχιακής εργασίας (εντός το πολύ 1-2 σελίδων) περιλαμβάνοντας τα εξής στοιχεία: υπόβαθρο, ιστορική αναδρομή, σημεία έμφασης, στόχοι, μέθοδος, αναμενόμενα αποτελέσματα, επιδιωκόμενη συμβολή, δομή. Καθορίστε τον πίνακα περιεχομένων με πολλή σκέψη: θα πρέπει να υπάρχει μια λογική ροή και κάθε κεφαλίδα να είναι σημαντική για την κατανόηση και την σχεδιαστική πορεία - επίσης να μπορεί να κατανοηθεί ο στόχος της κεφαλίδας από το όνομα της (μην χρησιμοποιείτε πολύ γενικά ονόματα κεφαλίδων).

7.8 Πού να ανατρέξω για πηγές μελέτης της πτυχιακής;

Επίσης ξεκινήστε από το Google Scholar για επιστημονικά άρθρα και περιοδικά

7.9 Πώς να αποφύγω την λογοκλοπή, αφού συμφωνώ με αυτά που λέει η πηγή μου; Εάν συμφωνείτε απόλυτα με μια πηγή σας την τοποθετείτε αυτούσια σε εισαγωγικά στο κείμενο σας με αναφορά. Αλλιώς την σχολιάζετε - προφανώς πάλι αναφέροντας την. Η απαγόρευση της λογοκλοπής είναι ίσως ο σημαντικότερος κανόνας δεοντολογίας για την εξασφάλιση της ακαδημαϊκής ελευθερίας. Είναι πολύ εύκολο να ανακαλυφθεί η λογοκλοπή πλέον - εφόσον ο αναγνώστης της πτυχιακής δει εκφράσεις και περιγραφές που δεν ταιριάζουν με το προηγούμενο στυλ γραφής απλά μπορεί να ψάξει την φράση στο διαδίκτυο. Ο λογοκλοπή μπορεί να αποτελέσει αιτία απόρριψης της πτυχιακής εργασίας.

7. 10 Ποιες είναι οι βασικές οδηγίες για το στυλ συγγραφής;

Κάθε πτυχιακή εργασία πρέπει να ακολουθεί ένα τυπικό στυλ γραφής και να δίνει έμφαση στην ακρίβεια. Κατ' αρχήν να γράφετε απλά: μικρές προτάσεις και σαφείς, χωρίς περιττές επαναλήψεις (κάποιες επαναλήψεις ίσως χρειάζονται! - π.χ. στο κυρίως κείμενο και στα συμπεράσματα, αλλά μέχρι εκεί). Χρησιμοποιείτε τα κατάλληλα ρήματα κατ' αρχήν ώστε να είσαστε ακριβείς. Μην γράφετε σε πρώτο (ενικό ή πληθυντικό) πρόσωπο, αλλά να χρησιμοποιείτε παθητική φωνή. Κατά τη συγγραφή της πτυχιακής εργασίας πρέπει να λαμβάνεται πρόνοια αποφυγής ορθογραφικών λαθών, καθώς και ορθής σύνταξης των φράσεων.

7.11 Ποιες οι βασικές οδηγίες για πίνακες, διαγράμματα εικόνες;

Οι πίνακες είναι δυνατόν να εμπεριέχονται στο κείμενο ή να αποτελούν ξεχωριστή σελίδα, στην περίπτωση που το μέγεθός τους το επιβάλλει. Αριθμούνται με αραβικούς αριθμούς και με τις επισημάνσεις Πίνακας 1, Πίνακας 2, κ.λπ., με έντονα γράμματα μεγέθους 11 στιγμών, ενώ οι τίτλοι (επεξηγήσεις) που τους ακολουθούν αναγράφονται με γράμματα 11 στιγμών, όχι έντονα. Οι τίτλοι των Πινάκων τοποθετούνται πάνω από τον Πίνακα.

Σχήματα. Είναι δυνατόν να εμπεριέχονται στο κείμενο ή να αποτελούν ξεχωριστή σελίδα, στην περίπτωση που το μέγεθός τους το επιβάλλει. Αριθμούνται με αραβικούς αριθμούς και με τις επισημάνσεις Σχήμα 1, Σχήμα 2, κ.λπ., με έντονα γράμματα μεγέθους 11 στιγμών, ενώ οι τίτλοι (επεξηγήσεις) που τα ακολουθούν αναγράφονται με γράμματα 11 στιγμών, όχι έντονα. Οι τίτλοι των Σχημάτων τοποθετούνται κάτω από το Σχήμα.

Φωτογραφίες και εικόνες χαρακτηρίζονται ως «Εικόνες». Είναι δυνατόν να εμπεριέχονται στο κείμενο ή να αποτελούν ξεχωριστή σελίδα, στην περίπτωση που το μέγεθός τους το επιβάλλει. Αριθμούνται με αραβικούς αριθμούς και με τις επισημάνσεις Εικόνα 1, Εικόνα 2, κ.λπ., με έντονα γράμματα μεγέθους 11 στιγμών, ενώ οι τίτλοι (επεξηγήσεις) που τις ακολουθούν αναγράφονται με γράμματα 11 στιγμών, όχι έντονα. Οι τίτλοι των Εικόνων τοποθετούνται κάτω από την Εικόνα

8.Κριτήρια αξιολόγησης πτυχιακής εργασίας

I. Βιβλιογραφία

Πόσο ενημερωμένοι είναι οι συντάκτες της πτυχιακής εργασίας: α) σε θέματα που αφορούν το θεωρητικό πλαίσιο στο οποίο κινείται η ερευνητική τους προσπάθεια, και β) πόσο κατάφεραν να εντοπίσουν και να αξιοποιήσουν τα στοιχεία άλλων ερευνητικών προσπαθειών οι οποίες αναφέρονται στο ίδιο ή σε παρόμοιο θέμα με αυτό που οι ίδιοι πραγματεύονται στην πτυχιακή τους εργασία.

Σε ποιο βαθμό καταφέρνουν να κάνουν με το σωστό τρόπο τις βιβλιογραφικές παραπομπές, ώστε: α) να διευκολύνουν τον αναγνώστη να εντοπίσει με ευκολία και ακρίβεια τις πηγές από τις οποίες χρειάστηκε να αντλήσουν πληροφορίες για τη συγγραφή της εργασίας τους και β) να διακρίνεται με σαφήνεια στην εργασία ποιες είναι οι δικές τους σκέψεις, ιδέες ή ερευνητικά ευρήματα και ποια είναι αυτά τα οποία προέρχονται από άλλες πηγές. Συνεκτιμάται η διερεύνηση ξένης βιβλιογραφίας

II. Μεθοδολογία της έρευνας.

Η επιλογή του δείγματος. Με πόση ακρίβεια προσδιορίζεται το δείγμα που χρησιμοποιήθηκε για την έρευνα και πως δικαιολογείται η συγκεκριμένη επιλογή. Σε ποιο βαθμό συνεκτιμάται το δείγμα στην εξαγωγή των συμπερασμάτων της έρευνας. Καταλληλότητα της μεθοδολογικής προσέγγισης. Με πόση σαφήνεια προσδιορίζεται η ερευνητική μέθοδος η οποία έχει επιλεγεί για τη διεξαγωγή της έρευνας και σε ποιο βαθμό κατάφεραν οι συντάκτες της εργασίας να την χρησιμοποιήσουν αποτελεσματικά.

III. Παρουσίαση αποτελεσμάτων

Η παρουσίαση των αποτελεσμάτων θα πρέπει να ακολουθεί κάποια λογική η οποία να στηρίζεται τόσο στο θεωρητικό πλαίσιο όσο και στις υποθέσεις και τα ερευνητικά ευρήματα. Έτσι λοιπόν, στην περίπτωση που χρησιμοποιείται το ερωτηματολόγιο για τη συγκέντρωση στοιχείων, δεν είναι αρκετό να παρουσιάζονται τα αποτελέσματα απλά με βάση τις απαντήσεις που δόθηκαν στις ερωτήσεις.

IV. Συζήτηση αποτελεσμάτων – Συμπεράσματα

Το μέρος της πτυχιακής εργασίας το οποίο αναφέρεται στη συζήτηση των αποτελεσμάτων θα πρέπει να πείθει τον αναγνώστη, πως οι συντάκτες της εργασίας έχουν κατανοήσει καλά το θεωρητικό πλαίσιο του θέματος το οποίο έχουν διερευνήσει και μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα ερευνητικά τους αποτελέσματα τοποθετώντας τα σε αυτό το πλαίσιο έχοντας πάντα υπ' όψη τους τις ερευνητικές υποθέσεις στις οποίες στηρίχτηκε η προσπάθειά τους.

V. Συνολική παρουσία της πτυχιακής εργασίας.

1. Δομή της εργασίας Στο κείμενο θα πρέπει να υπάρχει συνέχεια, συνοχή, καλή ροή, και να είναι δομημένο στη βάση συγκεκριμένης λογικής σε κεφάλαια και υποκεφάλαια
2. Σύνταξη κειμένου.
Είναι ιδιαίτερα σημαντικό, οι σκέψεις των συντακτών της εργασίας να διατυπώνονται με σαφήνεια και να γίνεται σωστή χρήση της Ελληνικής γλώσσας.

Στο καθένα από τα πέντε κριτήρια η εργασία βαθμολογείται από 1-10 και στη συνέχεια το άθροισμα της βαθμολογίας στα πέντε αυτά κριτήρια διαιρείται με το πέντε ώστε να έχουμε τον βαθμό της πτυχιακής εργασίας.

(5X10: 5 = βαθμός πτυχιακής εργασίας)

ΤΕΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ:

**Η ψυχολογική υποστήριξη
κατά την περιγεννητική περίοδο**

Φοιτήτρια: Χ.....Χ.....

Εισηγητής: Θεοφυλίδης Αντώνης

ΠΤΟΛΕΜΑΙΔΑ

